

Marcin Lasoń

prof. nadzw. dr hab., Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

Stabilizacja i odbudowa obszarów pokonfliktowych w XXI wieku. Wprowadzenie

Cieszymy się, że możemy skierować do Państwa rąk kolejny numer periodyku „Bezpieczeństwo. Teoria i Praktyka”, tym razem poświęcony problematyce stabilizacji i odbudowy obszarów pokonfliktowych w XXI w. Podjęty temat jest niezwykle ważny, ponieważ żyjemy w czasach nieuporządkowanego świata, w którym liczba konfliktów zbrojnych o różnej skali i charakterze oraz wynikające z nich konsekwencje wpływają destrukcyjnie na ład międzynarodowy.

Umieędzynarodowienie konfliktów wewnętrznych pełni często funkcję instrumentalną w grze, której stawką jest zajęcie przez dane państwo właściwego – z punktu widzenia jego decydentów – miejsca w nowym systemie ról międzynarodowych. Przykładem tego jest wojna domowa w Syrii, którą Jerzy Zdanowski w artykule rozpoczynającym tom traktuje jako „wojnę zastępczą”. Krótko przedstawia także istotę rekonstrukcji obszarów pokonfliktowych, czym jako badacz rozwija myśli pułkownika Piotra Gąstała, wieloletniego żołnierza i dowódcy Jednostki Wojskowej GROM, który podczas swojej służby przebywał w niejednym państwie dotkniętym konfliktem zbrojnym i wojną oraz ich skutkami. W udzielonym wywiadzie odnosi się on do zagadnienia stabilizacji ze swojej perspektywy – praktyka, któremu nie raz, na terenie prowadzenia działań wojskowych, przyszło mierzyć się z tym wszystkim, co kryje się pod tym pojęciem. Należy przy tym uwzględnić, że jako żołnierz jednostki specjalnej wykonywał tam specyficzne działania. O tym, jak podchodzą do nich nie tylko praktycy, ale i badacze, pisze Piotr Orłowski, analizując znaczenie sił specjalnych jako narzędzia stabilizacji na obszarach pokonfliktowych.

To tylko przykłady zawartości tomu i łączności pomiędzy jego poszczególnymi elementami, które raz jeszcze pozwalają na wyciągnięcie wniosku, że pomysł łączenia

teorii i praktyki bezpieczeństwa jest trafny i przynosi bardzo dobre rezultaty. Potwierdzają to również teksty tych Autorów, którzy odnoszą się nie tylko do miejsc konfliktu, narzędzi używanych podczas procesu stabilizacji, ale i polityki państw w tym zakresie, z uwzględnieniem ich długoterminowych interesów i historycznych zaszczości. Czini tak np. Erhard Cziomer w tekście pt. *Prewencja kryzysowa, przewyższanie konfliktów oraz konsolidacja pokoju w polityce zagranicznej i bezpieczeństwa Niemiec w XXI wieku*. Bardzo ciekawe pytanie w tym kontekście stawia także Krzysztof Kubiak, opisujący zaangażowanie Chińskiej Republiki Ludowej w Afryce.

Bogata i różnorodna zawartość całego tomu pokazuje, jak wielki problem i wyzwanie dla utrzymania światowego bezpieczeństwa stanowi stabilizacja i odbudowa obszarów pokonfliktowych w XXI w. Jednak omawiany temat można ująć także w ramy rozważań historycznych o charakterze politologicznym. Widać to w dziale Z kart historii, gdzie trójka Autorów, z których każdy wywodzi się z innego środowiska naukowego, przybliży tak ważne i wartościowe poznawczo kwestie. Pułkownik Maciej Klisz, opisujący rolę sił zbrojnych w stabilizacji Bośni i Hercegowiny na przykładzie 16. Batalionu Powietrznodesantowego, może odwołać się do własnych, bogatych doświadczeń w tym zakresie. Z kolei Robert Borkowski oraz Jagna Cyganik zabierają czytelnika na drugą stronę Atlantyku i pokazują, z jakimi m.in. problemami muszą mierzyć się mieszkańcy Kanady i USA. Źródła tych problemów tkwią w tym, jak budowano oba państwa i rozwiązywano pojawiające się w trakcie tego procesu konflikty.

Jak zawsze bardzo ważny dla Redaktora jest dział Varia. Zamieszczone w nim teksty stanowią bowiem uzupełnienie głównych rozważań, nieograniczone formą prezentacji treści. Magdalena Babul, wieloletnia pracowniczka organizacji zajmujących się pomocą humanitarną, przybliży w wywiadzie jej charakter, zadania, efektywność itp. Jest to bardzo cenna rozmowa z praktykiem, ponieważ zawiera treści, jakich trudno doszukać się w pracach na ten temat. To samo można powiedzieć o drugim tekście – refleksjach żołnierza Wojska Polskiego, który wielokrotnie brał udział w operacjach wojskowych poza granicami państwa. Dzieli się swoimi spostrzeżeniami w sposób bardzo osobisty, wskazując na to, w jaki sposób on – a zapewne i inni polscy żołnierze – podchodził do tego typu działań. Nie ma tu ani niepotrzebnego patosu, ani uproszczeń, co kolejny raz dowodzi, że widzenie na świecie jedynie dwóch kolorów, czerni i bieli, nie pozwala na właściwą charakterystykę otaczającej nas rzeczywistości.

Podjęty problem badawczy jest tak rozległy, że nie zdołały go wyczerpać nawet numer o znacznie większej objętości. Nie oznacza to jednak, że nie trzeba zabierać głosu w toczących się dyskusjach na ten temat, przedstawiać blasków i cieni stabilizacji i oceniać jej efektywności, co np. kompleksowo czyni na przykładzie Afganistanu Łukasz Jureńczyk. Kwartalnik „Bezpieczeństwo. Teoria i Praktyka” jest doskonałą formułą do podejmowania tego typu wyzwań. Mam nadzieję, że niniejszy numer sprostą oczekiwaniom Czytelników, którzy znajdą w nim nie tylko opis, ale i ocenę otaczających ich zjawisk, co pozwala na wyciągnięcie szeregu wniosków dotyczących stabilizacji i odbudowy obszarów pokonfliktowych. Przedstawiane przykłady stwarzają szerokie pole do odrębnych rozważań i pozwalają na wskazanie źródeł sukcesów i porażek w tej dziedzinie. Zachęcam do tego wszystkich Czytelników i życzę interesującej lektury.